

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
המטה לחינוך אזרחי

מרכז יצחק רבין
The Yitzhak Rabin Center

פעילות ליסודי

רציונל:

קיומן של תחושות סולידריות וערבות הדדית הוא ערובה לחוסנה של חברה, לא כל שכן של החברה הישראלית מרובת התרבויות והקבוצות. יום השנה לציון רצח יצחק רבין הוא הזדמנות לדיון ולשיח על אודות החשיבות והנחיצות של הסולידריות והערבות ההדדית בחברה הישראלית.

מטרות:

1. התלמידים ידונו במושגים העולים מתוך הכרזה לציון יום השנה ה-17 ליצחק רבין, יבררו את משמעותם הערכית-חברתית, יעמדו על חשיבותם בחברה הישראלית המורכבת ורבת הפנים ויבחנו את נחיצותם במרקם החיים המשותפים.
2. התלמידים ידונו במושגים אלה בהקשר לרצח ראש הממשלה יצחק רבין שהשנה אנו מציינים 17 שנים להירצחו.
3. התלמידים ידונו ביכולתם לבצע שינוי משמעותי בסביבתם הקרובה; להפוך מילים למציאות.

למחנכת:

- במהלך השיח הכיתתי חשוב לשוב ולקשר את הדברים שמעלים התלמידים ליום השנה ה-17 ליצחק רבין.
- מאחר והמושגים המצויים בכרזה הינם מושגים תיאורטיים ומופשטים, חשוב להציע דוגמאות ולוודא כי השיח הכיתתי מניב דוגמאות ומקרי מבחן קונקרטיים.

אפשר

להפוך את המילים למציאות!?

פעילות א': מתבוננים בכרזה הזוכה לציון יום השנה ה-17 ונחשפים למילים ולמשמעותן:

1. אילו מילים מופיעות בכרזה? (יש לעבור עם התלמידים על המילים ולבאר אותן במידת הצורך)

2. אילו מילים מוכרות לכם ואילו לא?

למחנכת; כאן המקום לבדוק את המשמעות המילונית של המילים; האם יש להן מכנה משותף? באילו

הקשרים משתמשים בהן? מהי המשמעות החברתית-ערכית (המעשית) שלהן?

לכיתות נמוכות:

• בחרו באחת המילים המופיעות בכרזה והתאימו עבורה איור מתוך האיורים שלפניכם. הסבירו

את הקשר בין המילה לאיור. תוכלו להיעזר בדוגמאות מחיי היום-יום.

למחנכת: ניתן להיעזר בתמונות המתארות ילדים הפועלים יחד בסביבות שונות הרלוונטיות לעולם;

בכיתה, בחצר ביה"ס, בהסעות, במגרש המשחקים, במשפחה, באולם הספורט, בעת מילוי תפקיד ועוד

(ראי עזר א' המצורף בסוף המערך)

לכיתות גבוהות:

• בחרו באחת המילים המופיעות בכרזה והתאימו עבורה ציטטה / מובאה מתוך הרשימה הבאה.

הסבירו את הקשר בין המילה שבחרתם לציטטה. תוכלו להיעזר בדוגמאות מחיי היום-יום (ראי

עזר ב' המצורף בסוף המערך).

• האם מוכרים לכם פתגמים ואמירות נוספים שעשויים להתאים לערכים שהוצגו?

• איזו מהאמירות שבחרתם מתקשרת לדמותו של יצחק רבין ולפועלו לפי מה שקראתם /

שמעתם? ניתן להיעזר בקטעים הבאים (ראי עזר ג' המצורף בסוף המערך).

- קראו את הקטע הבא הלקוח מתוך נאומו של יצחק רבין, במעמד פתיחת שנת המשפט,

17.9.1992 וענו על השאלות בסופו:

"יש בציבור שלנו לא מעט אנשים הסובלים מאוטם שריר הלב. איני יודע על מה ולמה, איני יודע מדוע, אבל יש בתוכנו לא מעטים שפחת אצלם ניצוץ האנושיות...אני מוצא יותר מדי קשיחות לב, יותר מדי ריב ומדון. בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה של הקצנה והחרפה ביחסים שבין אדם לחברו, פחות מדי דאגה לזולת. מה עלה לנו? עם ישראל לדורותיו היה ידוע בכל קצווי הארץ כמי שהיחיד בו פותח את שעריו וליבו. העזרה ההדדית הייתה תמיד מסימני ההיכר שלנו. נאמר: ישראל ערבים זה לזה"

1. בנאום זה ביטא יצחק רבין את תחושותיו מהלך הרוח הציבורי ששרר באותה עת. האם לדעתכם

הלך רוח זה קיים גם היום? נמקו והביאו דוגמאות לביסוס תשובותיכם

2. מה לדעתכם צריך לעשות כדי לחזק את הערכות ההדדית בבית, בשכונה, ביישוב, במדינה

ובעולם? (בהתאם לגיל התלמידים)

פעילות ב': האם ניתן להפוך מילים למציאות!?

1. קראו את המשפט הבא ודונו במשמעותו:

"העניין הוא לא במה שקורה לך, אלא במה שאתה עושה עם זה" (וו. מיטשל)

- הדגימו את משמעות האמירה באמצעות אחת הדוגמאות שהבאתם בדיון הקודם:
- מה קרה?
- כיצד נהגו השותפים?
- מה היו תוצאות המקרה והשפעותיו על שאר השותפים?
- אילו התנהגויות נוספות היו אפשריות באותו אירוע? כיצד הן היו יכולות לשנות את תוצאות המעשה ואת השפעותיו?

2. קראו את המשפט הבא:

"מנהיגות איננה רק כיבודים וכבוד. מנהיגות היא בראש ובראשונה לקיחת אחריות" (יוסי שריד).

- מי מהשותפים לאירוע עליו שוחחתם גילה מנהיגות או יכול היה לגלות מנהיגות? כיצד?
3. קראו את דבריה של שני צדוק, מעצבת הכרזה (ראי עזר ד' המצורף בסוף המערך). האם אתם מסכימים עימה? נמקו.

פעילות ג': מהלכה למעשה

בחרו תחום בו תרצו לשנות מציאות ותכננו כיצד תרצו לעשות זאת:

1. מהו התחום? (משפחתי, לימודי, חברתי)
2. מה תרצו לשנות או לשפר?
3. מה הפעולה המתוכננת?
4. מי קהל היעד?
5. מתי?
6. היכן?
7. מי השותפים למימוש?
8. אילו משאבים נדרשים?
9. האם אתם זקוקים לסיוע של גורם נוסף? מי?
10. ממי תוכלו לקבל משוב על אודות הפעולה שביצעתם? כיצד תוכלו לקבל זאת?

1. "טובים השניים מן האחד" (קהלת ד', ט')
2. ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח)
3. "כמה אבני חן מפסיד אדם, מפני שאבד לו אורך הרוח לדבר עם הבריות ללא תכלית וכוונה – אלם סתם, כדי להכירם" (יאנוש קורצ'אק)
4. "אם אתה רואה מישהו עצוב ובודד, אנא היה חבר שלו" (הרב שלמה קרליבך)
5. "כל ישראל ערבים זה לזה" (רש"י, ויקרא כ"ו, ל"ז)
6. "היאך ייתכן שיהיה האדם בשלווה בלא חברים?" (רבי שם טוב מפאלקירה)
7. "הכל למען אחד ואחד למען הכל" (אלכסנדר דיומא)
8. "אל תהי בו לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום" (מסכת אבות ד', ג')
9. "אדרבא, תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך, ולא תעלה שום שנאה מאחד על חברו חלילה" (רבי אלימלך מליז'נסק)
10. "מה ששנוא עליך, על תעשה לחברך, זו היא התורה כולה" (המהרש"א)
11. "תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת, ובוה תינצל מן הכעס, שהיא מידה רעה להחטיא בני אדם" (איגרת הרמב"ן)
12. "הבא נצעד יד ביד ולא זה לפני זה" (ויליאם שייקספיר)
13. "כי ראש האובדן הוא הפירוד, וכל המחזיק ברכה הוא השלום וייחוד הלבבות" (דברים ג', ג')
14. "כבוד הדדי הוא כבוד לשוני שבינינו" (דיוגינס)
15. "רבי אליעזר אומר: יהיה כבוד חברך חביב עליך כשלך" (אבות ב', י')

עזר ג':

"...יש בציבור שלנו לא מעט אנשים שסובלים מאוטם שריר הלב. אינני יודע על מה למה, איני יודע מדוע, אבל יש בתוכנו לא מעטים שפחת אצלם ניצוץ האנושיות...אני מוצא יותר מדי קשיחות לב, יותר מדי ריב ומדון. בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה של הקצנה והחרפה ביחסים שבין אדם לחברו, פחות מדי דאגה לזולת. מה עלה לנו? עם ישראל לדורותיו היה ידוע בכל קצווי-ארץ כמי שהיחיד בו פותח את שעריו – וליבו. העזרה ההדדית היתה תמיד מסימני ההיכר שלנו. נאמר: "ישראל ערבים זה לזה".

(מתוך: פתיחת שנת המשפט, ירושלים, 17.9.1992)

"...אנו רצינו בשלטון – ואנו חבים דין וחשבון על מעשים ומחדלים. אתם ואנחנו נבחנים בתוכניות ובהגשמתן, בהחלטות ובביצוען, אך לא פחות חשוב מזה: בדאגה הבלתי נלאית לכל אדם, לאזרח, לשכן, לחבר, כל אחד במקום מגוריו ובפינת עבודתו. אנו נבחנים וניבחן לא רק בקביעת קווי מדיניות החוץ...אלא גם ואולי בעיקר – בטיפול היומיומי, במאור הפנים שלנו לכל מי שזקוק לעזרה, לעצה, לעידוד, להקלה".

"...יש מחיר כבד אישי ותנועתי לפלגנות, לקרעים ולעומת זאת – תשלום הוגן לאיחוד הלבבות ולהבנה. המסקנה: גם אם אין רואים כולם עין בעין, גם אם יש חילוקי דעות ובלבד שהם בבחינת 'הרג ובל יעבור', גם אם יש הבדלים וניואנסים, טוב וחשוב להתווכח אבלך גם לחרוק שיניים, לנשוך שפתיים ולהמשיך ביחד, ביחד, כדי להגיע למטרה המשותפת..."

(מתוך: טקס 25 שנות ועידת האיחוד, בנייני האומה, ירושלים, 25.2.1993).

"...עלינו לעצב מימד חדש לדמותו של הישראלי. זו השעה לשינויים: להיפתח, לראות סביב, להידבר, להשתלב, להסביר פנים, לעשות שלום".

(מתוך: טקס סיום מחזור של המכללה לביטחון לאומי, גלילות, 12.8.1993)

"...בארץ הקטנה הזאת התקבצו עשרות גלויות ועדות, קהילות וזרמים ותרבויות. אין זה קל למוג את כל אלה לעם אחד. בינתיים אנו חייבים לטפח את הסובלנות והסבלנות לקרב לבבות"

(מתוך: כינון הממשלה והרכבה, הישיבה הראשונה של הכנסת ה – 13, 13.7.1992)

"הכרזה שייצגתי מייצגת את היכולת לחבר בין אותיות שונות ואל ידי
כך ליצור מילים בעצמות משמעות, המתקשרות זו לזו. אנחנו יכולים
להיות אלה ששנה את פני החברה הישראלית, אל ידי כך שנחבר בין
חלקיה חיבור נכון, מתוק כוונה ורצון ליצור חברה מתוקנת.

התקופה שקדמה לרצח יצחק רבין הייתה תקופה סוערת; שימוש רב
במילים שאינן ראויות חיילי לשיח הציבורי ויש הסוברים שהיה לו חלק
משמעותי בתהליך שהוביל לרצח.

למילים יש משמעות חזקה. אם כל אחד מאיתנו יהיה אחראי
למילותיו, יחשוב עליהן ואל משמעותן וידע לבצע את החיבורים
הנכונים, נוכל להפוך מילים למציאות. נוכל ליצור חברה יפה יותר."

(שני צדוק, מעצבת הכרזה, ילידת 1989, סטודנטית לעיצוב גרפי במכללת אמונה בירושלים)